

Mistrovice 2016: Výroba mléka v souvislosti se světovou ekonomikou

Výživářská společnost VVS sídlící ve Verměřovicích opět nezapomněla uspořádat podzimní konferenci v Mistrovickém kulturním domě, již s číslem 23. Pozvání pořadatelů tentokrát přijali dr. Pamela Rueggová, (Madison, USA), Ing. Vladimír Pikora, Ph.D., hlavní ekonom společnosti Next Finance, a Ing. Martin Pýcha, předseda Zemědělského svazu ČR.

Hovořilo se o konkurenceschopnosti českých a evropských producentů mléka, o tom, kam se řítí světová ekonomika, a v závěru chovatelé dostali pár odborných rad od Pamelary Rueggové, která se věnuje výzkumu na universitě ve Wisconsinu, ale i poradenství a servisu v chovech dojených krav v různých koutech světa.

Ekonomika EU bude ztrácet

Ekonom Vladimír Pikora v úvodu konstatoval, že evropská ekonomika v posledních letech zaostává za Spojenými státy. „Co je důležité, ani Čína už nemá takový růst jako v minulosti. Zatímco my jsme kolem roku 2000 rostli kolem 3 až 4 %, čínská ekonomika rostla o 8 %. Čínská ekonomika před krizí v roce 2008 rostla až o 15 %, ale nyní má tendenci zpomalovat, neboť ekonomika bohatne a nemůže si neustálý růst o 15 % dovolit. Čína je z toho velmi nervózní, dali si cíl sedmiprocentní růst HDP, ani to se jim asi nepodaří. Časem asi sklouzne někde na úroveň USA,“ předpovídá ekonom, který také konstatuje, že pokud se něco nezmění, Evropa své postavení ve světové ekonomice ztratí. „Problém Evropy je imigrace. Nevyhne se nám. Do roku 2050 má být na planetě deset miliard lidí, dnes je to sedm miliard. A lidé půjdou do Evropy, bude je lákat. Příchod lidí bude ohromný a Evropa s tím bude mít problém. Většina imigrantů je nezaměstnatelných. Eurozóna v budoucnu poroste jen asi o 1,6 %, podle předpovědi Mezinárodního měnového fondu příští rok a dále bude Evropa zpomalovat.

Skokanem bude subsaharská Afrika

Svět do roku 2021 podle MMF znamená mírný růst HDP – o 3,9 %. „Výrazný nárůst se očekává v subsaharské Africe. Má ohromný potenciál, mladá populace, ohromný trh. Jejich farmy řídí původní Evropané, města jsou již na

Pohled do sálu v Mistrovicích, kde právě přednáší ekonom Vladimír Pikora

úrovni Evropy. Pak se podíváte přes plot a nacházíte se o 400 let zpět. Černošský dělník vydělá v přepočtu 1800 Kč měsíčně. Česká zootechnička, kterou jsem potkal v Tanzánii, prý vydělává více, než by si vydělala u nás. Jsou tam obrovské sociální nůžky, ohromné rozdíly mezi městem a venkovem. V roce 2018 má ekonomika subsaharské Afriky růst tempem 4,4 % HDP. Na ekonomických prognózách je problém politika, např. výsledek voleb v USA. Pro investory je země, kde nikdo nic neví, obrovským rizikem,“ komentoval Pikora.

Něco nezdravého na akciových trzích

Politici se snažili globálně ekonomiku nastartovat. Snížili úrokové sazby až k záporným hodnotám. Německé akcie se dostaly v roce 2014 až 2015 na své historické maximum. Co to znamená, když jsou akcie na vrcholu? Investoři věří těm německým podnikům, nakupují akcie s vidinou výplaty

dividend. Proto jsou akcie tak vysoko. Zvláštní je, že nikdo si nemyslí, že Německo je na tom tak dobře. „Něco je zvláštního v ekonomice – myslím, že nás čeká pokles cen akcií. Akcie jsou přehřáté,“ hodnotí ekonom. „Opačný trend mají státní dluhopisy, ve chvíli, kdy rostou ceny, výnosy z dluhopisů klesají. V současnosti investoři ještě platí státu za to, že mu mohou půjčit. Zdá se vám to nesmysl? Není. Je to důležité ke vztahu k české měně. Centrální banka ČR intervnuje a uměle oslabuje českou korunu, která je nyní jak přikovaná k euru – neustále je na 27. Spekulanti ve světě nakupují české státní dluhopisy, to znamená, že potřebují koruny a je tendence, aby koruna posilovala. ČNB tlačí proti – všichni spekulanti spekulují takto: Jednoho dne centrální banka přestane intervenovat a koruna posílí třeba o 10 %. Pojďme koupit státní dluhopisy, které sice mají záporný výnos 0,5 %, vyděláme třeba za

půl roku 9,5 %, to není vůbec špatné. V každém případě i na dluhopisových trzích je něco podobně nezdravého jako na akciovém trhu. Trh je přehřátý, jde o nafouknutou bublinu,“ míní Vladimír Pikora a dodává: „Ve světě neustále roste množství peněz na trhu. Amerika stále uvádí velké množství peněz na trh. Ve standardních ekonomických teoriích platí, že peníze při jejich velkém množství na trhu ztrácejí svou hodnotu – nastává inflace. Ale my tu inflaci nezaznamenáváme... protože se projevila na finančních trzích.“

Kdo jednou zaplatí miliardy za intervence ČNB?

Ekonom komentoval intervenci centrální banky, neboť v důsledku nabídky dluhopisů a politiky ČNB, která zvýhodňuje vývoz, vzniká obrovský tlak na korunu. „V poslední době ČNB intervnuje přes 7 miliard každý den, aby udržela kurz. Celkově již centrální banka intervno-

Dr. Pamela Rueggová byla v ČR již podruhé

vala přes 600 miliard Kč. V příštích měsících, pokud to bude měsíc co měsíc, 130 miliard, aby kurz udržela tam, kde je. To jsou obrovské peníze a není to udržitelné. Buď tlak na posílení koruny vyprchá nebo to ČNB vzdá," míní Pikora. „Až koruna po skončení intervencí posílí, co se stane s rezervami? Přinesou ztrátu, nebo zisk?“ ptá se. Výsledek: technologicky zaostáváme, stáváme se montovnou a skladem, budeme chudí příbuzní – lékaři utíkají do Německa.

Jak je na tom česká ekonomika

Podle přednášejícího se všechny pozitivní impulzy v tuzemsku již vyčerpaly a již nelze dále udržet nebo dokonce zrychlit ekonomický růst. Zatímco průmyslová produkce v prvním kvartálu rostla o 3 %, ve druhém již jen o 2,1 %. Česká ekonomika je založená na autech, ale těch nelze již více prodávat. Stavební produkce ve druhém čtvrtletí poklesla oproti prvnímu o 12 %. Počet stavebních zakázek meziročně vzrostl o 38,6 %, ale u velkých zakázek klesla průměrná cena. U inženýrských staveb poklesla cena o 19,3 %. Realizují se tedy menší projekty. Domácnosti naopak začaly investovat více. U pozemního stavitelství průměrná zakázka podražila o 27 %.

Co z toho vyplývá? Ekonomika začne pomalu zpomalovat, ke konci příštího roku dojde zřejmě k poklesu. Vpřed hledící subjekty už šlápaly na brzdu. Vzad hledící domácnosti ještě nevidí rizika.

Je tak málo nezaměstnaných a taková poptávka po lidech, že když se hledá zaměstnanec, v průměru dorazí na pohovor 2,9 uchazeče, zatímco ještě

před dvěma lety to bylo více než deset. Práce se tedy hledá rekordně lehce, naposledy tomu tak bylo v říjnu 2008. Pikora podotýká, že tento trend není možné dlouhodobě udržet, jak již signalizuje průmysl, kde výroba roste dvakrát rychleji než tržby, ekonomika se zřejmě brzy ochladí.

Na planetě poroste cena prostoru

Zatímco do cenných papírů přednášející investici svým klientům nedoporučuje, investice do zlata, zdražených kovů a do domů má přijatelné riziko. Zemědělcům samozřejmě zajímá půda – její cena neustále roste a zřejmě i poroste. Za posledních 11 let se její průměrná cena zvýšila na více než dvojnásobek. Česká republika stále nedosáhla cen v Evropě, navíc i cena nájemného je stále nízká. Nájemné ale odráží vyspělost ekonomiky, tudíž v ČR půjde podle ekonomů jistě nahoru. Investoři tedy vidí v půdě dobrou a bezpečnou příležitost vydělat, neboť výnos je nyní vyšší než v bance. „Pokud nebude převod půdy zásadně komplikován, čekáme během deseti let růst ceny půdy o 50 možná až 80 %,“ předpovídá Vladimír Pikora, ale připomíná i některá rizika: odvodnění, degradace půdy, eroze, ztráta humusu, kontaminace půdy, podmáčení půdy a znečištění vody. Hlavním rizikem jsou však populističtí politici. „Nejen komunisté v minulosti vyvlastnili půdu, i v roce 1919 proběhla pozemková reforma, která zabrala v určitých částech ČR půdu větším vlastníkům.“

43 zpracovatelů mléka v ČR...

V Mistrovicích vystoupil i předseda Zemědělského svazu ČR Ing. Martin Pýcha s tématem konkurenceschopnosti českého chovu skotu a mlékařského sektoru. Zmínil rozdíl mezi malým farmářem např. v Rakousku, kde mlékárny jezdí pro mléko od pěti krav, a našim chovatelem, kterému mlékárny ruší smlouvy. Rozdíl je především v tom, že Rakušan je členem mlékařského družstva, které vlastní tu mlékárnu.

V ČR je podle informací Martina Pýchy 27 odbytových organizací a 43 mlékáren. Mezi 100 největšími odbytovými organizacemi v EU není ani jedno z ČR. Jak jsou schopny reagovat na světové trendy? Asi jen těžko. Pozitivní pro prvovýrobce je podle Martina Pýchy, že globálně roste poptáv-

ka po potravinách a Čína se už blíží rozvinutým zemím.

Investice do kvality mléka – prevence mastitid

Věčné a důležité téma mastitid v souvislosti s mléčnou produkcí podrobně rozebrala přednášející z USA Pamela Rueggová, DVM, MPVM, působící na Univerzitě ve Wisconsinu. Ta strávila v České republice téměř týden a navštívila několik mléčných farem.

V Mistrovicích zdůraznila, že mastitidy zůstávají nejnákladnějším onemocněním dojníc, přitom jsou onemocněním nejběžnějším. Přibližně 20–35 % krav má subklinickou mastitidu a asi 25–40 % prodělá každou laktaci klinickou mastitidu.

Podle Pameliny Rueggové je udržování nízkého počtu somatických buněk v mléce (bazénu) cenou za udržení přístupu na trh. Ukazatele kvality mléka slouží jako netarifní obchodní bariéry. K dovozu mléka nebo mléčných složek do EU musí být každý chov certifikován, že splňuje požadavky EU na počet somatických buněk.

„Je jisté, že chronická mastitida dokáže zničit mléčnou žlázu. Poškození sekrečních buněk snižuje hodnotu mléka pro zpracování. Náklady na klinickou mastitidu jsou chovatelé podceňováni. Chovatelé je obvykle odhadují v přepočtu na 3750 Kč na případ, ale dokážeme si, že to je více,“ vysvětlila dr. Pamela Rueggová.

Skutečné náklady na klinickou mastitidu zahrnují náklady na: Diagnózu – léčiva – práci – vylité mléko – ztrátu produkce mléka. Po vyléčení nastává riziko rozvoje chronické klinické

Martin Pýcha, předseda Zemědělského svazu ČR

Měsíční náklady na prevenci 1000 dojných krav (Rueg 2016)

Pre- a post-dip	104 167 Kč
Stelivo – písek	95 052 Kč
Kontrola dojíčho zařízení	3 750 Kč
J-5 vakcína	7 813 Kč
Kultivace všech klinických	2 500 Kč
Zaprahnutí ATB/zátka	44 271 Kč
Utěrky – jedna kráva	22 813 Kč
Různé	2 500 Kč
Celkem	282 866 Kč

mastitidy. Opakované klinické případy – vyřazení a úhyn – přenos na další krávy. „Skutečné ztráty způsobené klinickým případem léčeným pět dnů, mléko bylo vyléváno osm dnů, byly 6000 Kč na případ. Další ztráty jsou v dopadu mastitid na reprodukci – procento zabřezávání klesá s tím, jak mastitida přechází ze subklinické do klinické.

Dále přednášející prezentovala studii vlivu podestýlky. Výsledkem jedné z nich bylo, že farmy používající písek měly méně mastitid.

Pamela Rueggová nabídla českým chovatelům pětibodový plán pro zvládnutí mastitid:

1. Pečlivá dezinfekce struků – 75 % délky struku musí být kompletně pokryto dezinfekcí
2. Ošetření všech čtvrtí u všech krav při zaprahování antibiotiky – přelčení subklinických infekcí přítomných při zasažení
3. Vhodná léčba klinických případů – zaznamenávejte všechny případy – sledujte výsledky
4. Vyřazení chronicky infikovaných krav
5. Pravidelná údržba dojíčho zařízení, především stabilní vakuum na hrotu struku.

Investice do kvality mléka:

- Udělejte z kvality mléka zootechnickou prioritou.
- Vyberte si schopné poradce.
- Určete klíčové ukazatele výsledků.
- Udělejte správné investice.
- Sledujte výsledky.

„Produkce mléka vysoké kvality je pro dlouhodobý úspěch v prvovýrobě mléka nezbytností. Léčení je náklad, ale prevence je investice,“ dodala na závěr přednášející.

Podle přednášek Lukáš Prýmas